
Οικονομική Ανάλυση της Πολιτικής για τη Διαφθορά & τη Διαφάνεια (Στόχος 16.2)

Πόλεμος στη Διαφθορά - Χτίζοντας ένα Κράτος Διαφάνειας

Σελίδα 1

1. Γιατί αυτό το ποσό; Η Οικονομική Λογική πίσω από την Επένδυση των €20 εκατομμυρίων.

Η ετήσια επένδυση των ~€20 εκατομμυρίων για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την ενίσχυση της διαφάνειας είναι μια στοχευμένη δαπάνη για την **οικοδόμηση της απαραίτητης θεσμικής υποδομής ελέγχου και λογοδοσίας**. Το ποσό αυτό δεν προορίζεται για αποσπασματικές δράσεις, αλλά για τη χρηματοδότηση της δημιουργίας και της πλήρους λειτουργίας **νέων, ισχυρών και, κυρίως, ανεξάρτητων θεσμών** που σήμερα απουσιάζουν από το ελληνικό θεσμικό τοπίο.

Η λογική του ποσού βασίζεται στην κοστολόγηση της δημιουργίας και της επαρκούς στελέχωσης τριών νέων πυλώνων:

1. **Ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου της Αστυνομίας:** Για να είναι αποτελεσματική και αξιόπιστη, μια τέτοια αρχή δεν μπορεί να είναι ένα απλό γραφείο. Απαιτεί έναν σημαντικό αριθμό υψηλά εξειδικευμένου προσωπικού (πρώην δικαστικούς, έμπειρους ερευνητές, ειδικούς στα ανθρώπινα δικαιώματα), ασφαλείς εγκαταστάσεις και σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό.
2. **Μηχανισμός Προστασίας των Whistleblowers:** Η δημιουργία ενός στιβαρού μηχανισμού προστασίας δεν είναι απλώς μια νομοθετική ρύθμιση. Απαιτεί:
 - ο **Ασφαλή Ψηφιακή Υποδομή:** Για την ανώνυμη και κρυπτογραφημένη υποβολή καταγγελιών.
 - ο **Νομική Υποστήριξη:** Ένα ταμείο για την κάλυψη των νομικών εξόδων των μαρτύρων που αντιμετωπίζουν αγωγές.
 - ο **Λειτουργικό Κόστος:** Το κόστος του προσωπικού που θα διαχειρίζεται το σύστημα και θα αξιολογεί τις καταγγελίες.
3. **Εθνικό Παρατηρητήριο Κράτους Δικαίου:** Για να παράγει αξιόπιστες, ανεξάρτητες εκθέσεις, ο φορέας αυτός χρειάζεται έναν πυρήνα ερευνητών, αναλυτών δεδομένων και διοικητικού προσωπικού.

Ενδεικτική Κοστολόγηση:

Η στελέχωση αυτών των τριών νέων θεσμών με συνολικά 150-200 επαγγελματίες υψηλού κύρους και εξειδίκευσης, με ένα μέσο ετήσιο κόστος €40.000-€50.000 ανά άτομο (που περιλαμβάνει μισθό, εισφορές, λειτουργικά έξοδα γραφείου), οδηγεί σε ένα κόστος της τάξης των €6-€10 εκατομμυρίων. Το υπόλοιπο ποσό των €10-€14 εκατομμυρίων είναι ένας

ρεαλιστικός προϋπολογισμός για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών, της τεχνολογικής υποδομής, των νομικών εξόδων και των εκστρατειών ενημέρωσης.

Συνεπώς, το ποσό των **€20 εκατομμυρίων** είναι το εκτιμώμενο ετήσιο κόστος για να δημιουργηθούν αυτοί οι θεσμοί όχι ως "χάρτινοι τίγρεις", αλλά ως **ισχυροί, καλά χρηματοδοτούμενοι και αποτελεσματικοί πυλώνες του κράτους δικαίου**.

Σελίδα 2

2. Σε τι ακριβώς θα διατεθεί αυτό το ποσό; Η Δομή της Δαπάνης.

Τα ~€20 εκατομμύρια ετησίως θα κατευθυνθούν για τη χρηματοδότηση των νέων θεσμών που θα αλλάξουν το τοπίο της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

A. Λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής Ελέγχου Αστυνομίας:

- **Μισθοδοσία:** Κάλυψη των αμοιβών των ανεξάρτητων μελών της αρχής και του εξειδικευμένου προσωπικού (ερευνητές, νομικοί).
- **Επιχειρησιακά Έξοδα:** Κόστος για τη διεξαγωγή ερευνών, τις πραγματογνωμοσύνες και τη λειτουργία των γραφείων.

B. Λειτουργία του Μηχανισμού Προστασίας Whistleblowers:

- **Ψηφιακή Πλατφόρμα:** Ανάπτυξη και συντήρηση μιας ασφαλούς, κρυπτογραφημένης πλατφόρμας για την υποβολή ανώνυμων καταγγελιών.
- **Ταμείο Νομικής Αρωγής:** Δημιουργία ενός ειδικού ταμείου που θα καλύπτει τα δικαστικά έξοδα των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος που δέχονται στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση (SLAPPs).
- **Μονάδα Υποστήριξης:** Στελέχωση μιας μικρής, ευέλικτης ομάδας που θα παρέχει συμβουλευτική και υποστήριξη στους whistleblowers.

Γ. Λειτουργία του Εθνικού Παρατηρητηρίου Κράτους Δικαίου:

- **Έρευνα και Ανάλυση:** Μισθοδοσία των ερευνητών και χρηματοδότηση για την ανάθεση ανεξάρτητων ερευνών και δημοσκοπήσεων.
- **Δημοσιεύσεις και Εκδηλώσεις:** Κάλυψη του κόστους για τη δημοσίευση των ετήσιων εκθέσεων και τη διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων διαλόγου.

3. Πώς θα επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος αντίκτυπος; Ο Οικονομικός Μηχανισμός.

Η επένδυση στην καταπολέμηση της διαφθοράς έχει έναν τεράστιο, θετικό οικονομικό αντίκτυπο, ο οποίος λειτουργεί μέσω της **μείωσης του "φόρου της διαφθοράς"** που σήμερα επιβαρύνει ολόκληρη την οικονομία.

1. Ο Μηχανισμός της Αύξησης της Αποδοτικότητας των Δημόσιων Δαπανών:

- Η διαφθορά στις δημόσιες συμβάσεις αυξάνει το κόστος των δημόσιων έργων και μειώνει την ποιότητά τους. Η ενίσχυση της διαφάνειας και του ελέγχου οδηγεί σε

μείωση του κόστους των δημόσιων προμηθειών και σε καλύτερα δημόσια έργα. Η εξοικονόμηση πόρων από αυτόν τον τομέα και μόνο μπορεί να είναι πολλαπλάσια της επένδυσης των €20 εκατομμυρίων.

2. Ο Μηχανισμός της Βελτίωσης του Επενδυτικού Κλίματος:

- Η διαφθορά είναι ένα από τα μεγαλύτερα αντικίνητρα για τις σοβαρές, μακροπρόθεσμες ξένες επενδύσεις. Ένα πιο διαφανές και προβλέψιμο θεσμικό περιβάλλον **μειώνει το ρίσκο για τους επενδυτές** και καθιστά την Ελλάδα πολύ πιο ελκυστικό προορισμό.
- Αυτό οδηγεί σε **αύξηση των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ)**, οι οποίες φέρνουν κεφάλαια, τεχνογνωσία και νέες θέσεις εργασίας.

3. Ο Μηχανισμός του Θεμιτού Ανταγωνισμού:

- Η καταπολέμηση της διαφθοράς **εξισώνει τους όρους του παιχνιδιού** για τις επιχειρήσεις. Τερματίζει την πρακτική όπου οι "ημέτεροι" κερδίζουν τις δουλειές και επιβραβεύει τις επιχειρήσεις που είναι πραγματικά καινοτόμες και ανταγωνιστικές. Αυτό οδηγεί σε μια **πιο υγιή και παραγωγική οικονομία**.

4. Ο Μηχανισμός της Αύξησης των Δημοσίων Εσόδων:

- Ένα κράτος που οι πολίτες του το αντιλαμβάνονται ως λιγότερο διεφθαρμένο, απολαμβάνει **υψηλότερη φορολογική συμμόρφωση**. Οι πολίτες και οι επιχειρήσεις είναι πιο πρόθυμοι να πληρώσουν τους φόρους τους όταν πιστεύουν ότι τα χρήματά τους δεν θα καταλήξουν σε τσέπες διεφθαρμένων.

Η επένδυση αυτή, επομένως, δεν είναι απλώς μια δαπάνη για τη "δημοκρατία". Είναι μια **θεμελιώδης οικονομική επένδυση** που βελτιώνει την αποδοτικότητα του κράτους, προσελκύει κεφάλαια και ενισχύει την ανάπτυξη.

Σελίδα 3

4. Από πού θα προέλθουν οι πόροι; Η Ανάλυση της Χρηματοδότησης.

Η χρηματοδοτική στρατηγική είναι σαφής και αποτελεί μια συνειδητή πολιτική επιλογή υψίστης σημασίας.

- **Πυρήνας:** Εθνικός Προϋπολογισμός (για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας)
Ολόκληρος ο προϋπολογισμός των ~€20 εκατομμυρίων θα προέρχεται από τον Εθνικό Προϋπολογισμό. Αυτή η επιλογή είναι θεμελιώδης και αδιαπραγμάτευτη για την επιτυχία του εγχειρήματος, για τους εξής λόγους:
 1. **Εξασφάλιση της Απόλυτης Ανεξαρτησίας:** Αυτοί οι νέοι θεσμοί (ειδικά η Αρχή ελέγχου της αστυνομίας και ο μηχανισμός προστασίας των whistleblowers) θα κληθούν να ελέγξουν και να συγκρουστούν με ισχυρά συμφέροντα εντός και εκτός του κρατικού μηχανισμού. Εάν η χρηματοδότησή τους εξαρτιόταν από την έγκριση της εκάστοτε κυβέρνησης μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων, η ανεξαρτησία τους θα ήταν ανύπαρκτη. Η απευθείας χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό, ιδανικά κατοχυρωμένη στον ιδρυτικό τους νόμο, είναι η μόνη

εγγύηση ότι θα μπορούν να επιτελέσουν το έργο τους χωρίς φόβο και παρεμβάσεις.

2. **Μακροπρόθεσμη Βιωσιμότητα:** Η καταπολέμηση της διαφθοράς είναι ένας διαρκής αγώνας. Η χρηματοδότηση των θεσμών που την υπηρετούν δεν μπορεί να εξαρτάται από τους προσωρινούς κύκλους των ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Η εγγραφή της δαπάνης στον τακτικό προϋπολογισμό την καθιστά μια μόνιμη, διαρθρωτική λειτουργία του κράτους δικαίου.

Η Οικονομική Απόδοση της Επένδυσης:

Η επένδυση αυτή είναι ένα κλασικό παράδειγμα δαπάνης με εξαιρετικά υψηλή δημοσιονομική απόδοση. Το κόστος των €20 εκατομμυρίων είναι ελάχιστο σε σύγκριση με τα δισεκατομμύρια ευρώ που χάνονται κάθε χρόνο από τη διαφθορά στα δημόσια έργα, τη φοροδιαφυγή και την εισφοροδιαφυγή. Η μείωση της διαφθοράς κατά λίγες μόνο ποσοστιαίες μονάδες θα αποφέρει στα δημόσια ταμεία έσοδα πολλαπλάσια του κόστους λειτουργίας αυτών των νέων θεσμών. Είναι μια επένδυση στην ίδια την ικανότητα του κράτους να εισπράττει και να διαχειρίζεται με διαφάνεια τους πόρους του.